

AÜTF 2013-14 Ders Yılı

Dönem 3; Seçmeli “Küreselleşme ve Halk Sağlığı Dersi” Bitirme Sınavı - 26.6.2014

Ders sorumlusu : Dr. Ahmet SALTİK

Soru 01 : Hangisi, Prof. Noam Chomsky'nin önermelerinden **DEĞİL** dir ?

• **Küreselleştirmeci “Reformlar”;**

- Sömürgeciliği yeni biçimlerde sürdürüyor.
- Ulusal planlamayı ve gerçek bir demokrasileşmeyi engelliyor.
- Halk yararına programların ayağını kaydırıyor.
- Neoliberal piyasalaşma, sağlıkta hakkaniyet için yepyeni fırsatlar sunuyor..**
- Güç ve imtiyazın çıkarları için, dünyanın çoğunluğunu acı ve umutsuzluğa teslim ediyor..

Soru 02 : Soma'da 13 Mayıs 2014'te yaşanan faciada 301 maden emekçisi yaşamını yitirmiştir.

Bu bir iş kazası mıdır, değilse nedir? KüreselleşTİRme ve Sağlık Hizmetleri - İşçi Sağlığı İş Güvenliği bağlamında nasıl bir neden - sonuç ilişkisi kurulabilir. **OKUNAKLI** yazarak ayrılan yerde açıklayınız.

Yanıt : Soma'da TKİ kömür madenini ihalesiz bir özel şirkete devretmiştir. Kedisine tonu 25 \$ gibi çok düşük bir bedelle linyit kömürü satılması sözleşmesi yapmıştır. Bu bedel gerçekçi olmayıp, ancak işçi sağlığı ve güvenliğinden, işçi ücretlerinden, fazla mesaiden aşırı ödümlerle sağlanabilir. TKİ'nin bu gerçeği bilmemesi düşünülemez. Hükümet bile bile, çokook ucuz kömür alabilme adına ülke insanı Soma madencilerini riske sokmuştur. İşletmede kayıt dışı ve 18 yaş altı çok ucuz emek istihdamı ve vergi kaçırılması da söz konusudur. Yaşam odaları yapılmamış, gaz sensörleri (CH₄, CO_x, SO_x, NO_x, O₂..) devre dışı bırakılmış, anormal ölçümler dikkate alınmamıştır. İşçilerin bu bağlamdaki uyarıları dikkate alınmamıştır. Ocak içten yanmalı bir ocak olup, kömür ve ortam ısısındaki atışlar, işçilerin uyarısına karşın dikkate alınmamıştır. Sendikal örgütlenme zayıftır. Kamu gerekli denetimleri etkin olarak yapmamış, raporlar göstermelik ve gerçek dışı düzenlenmiştir. KüreelleşTİRme = Yeni emperyalizmin en çok (maksimum) kâr tunç yasası işetilmiştir. Kamu emekten yana tavır alamamış, sermaye yandaşı davranmıştır. Kömür çıkarımı yasa dışı olarak bir ölçüde taşeronla devredilmiştir. Kullanılan kablolar standart dışıdır. İşçilerin eğitimi ve kaza tatbikatları yetersizdir.. Bütün bunlar Küreselleştirilen = postmodern sömürge yapılan ülkelerde KüreselleşTİRMecilerin = yani emperyalistlerin klasik politikalarıdır. Türkiye de bu tuzağa düşürüldüğü için Soma'da resmen 301 emekçisini bir iş cinayetine göz göre göre kurban vermiştir. Bilirkişi raporları da kamuyu ve işvereni suçlayıcı içeriktedir.

Soru 03 : Doç. Dr. Barış Doster'in bir makalesinden derslerimizde yaptığımız alıntıda aşağıdaki paragraf da vardı. Bu paragrafın boşlukları hangi seçenekte sırasıyla doğru olarak doldurulabilir??

- “Yeni Dünya Düzeni de, Küreselleşme süreci de, Büyük Ortadoğu Projesi de Türkiye'nin devlet ve toplum yapısını _____ Küreselleşmenin _____ boyutunu göz ardı ederek, onu ekonomik ve teknolojik atılımların öncülük ettiği karşı konulmaz bir süreç olarak nitelemek, yani sorunun _____ yönünü görmemek bağışlanamaz bir hatadır.
- Bölmektedir / emperyalist / ideolojik
 - Dağıtmaktadır / olumsuz / ideolojik
 - Pekiştirmektedir / yapıcı / kritik
 - Sarsmaktadır / olumlu / kaçınılmaz
 - Bölmektedir / tarihsel / stratejik

Soru 04 : DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü) kuruluş günü olan 7 Nisan'da, geleneksel olarak yaptığı gibi önemli bir sağlık sorununu Dünya gündemine taşıyarak yıl içinde tatışılmasını, çözüm üretilmesini, üzerinde bilimsel araştırmalar yapılmasını... sağlamaya çabalamaktadır. Bu yılın teması “Küçük Bir Isırık : Ama Büyük Bir Tehdit” olarak belirlenmiştir. KüreselleşTİRme süreçlerinin sağlık alanında ne tür yansımalarını DSÖ dikkate alarak böylesi bir tematik alanı (konuyu) öne çıkarmıştır? **OKUNAKLI** yazarak ayrılan yerde açıklayınız.

Yanıt : Vektörler mekanik (karasinekler gibi) ya da biyolojik (sivrisinekler, keneler gibi) uygun olmayan çevre koşullarında çoğalmaktadır. KüreselleşTİRmeciler çevreye saygısız ve en çok kazanç hırsı ile ekolojik dengeyi yıkıma uğratmışlardır. Örn. Atmosfere bırakılan CO2 düzeyini sınırlamada Kyoto Protokolü başarısız olmuştur. UNEP (BM Çevre Programı) uyarılarına göre gelişmiş ülkeler elektronik çöplerini geliştirmekte olan ülkelere kiraladıkları ya da satın aldıkları topraklara bırakmakta, bu ülkelerin karasularına geceleri gizlice boşaltmaktadır. Çevresel kirlilik yükü büyük çöp sanayileri yoksul ülkelerde kur(dur)maktadırlar. Türkiye'nin çimento sanayisine bilinçli yönlendirilmesi gibi.. Bu koşullar, Küresel emperyalizmin dayatmaları ve KİRLETEN ÖDER aldatmacası ile özellikle geliştirmekte lan ülkelerde ekosistemi dönüşümsüz olarak yıkıma uğratmakta ve bir yandan yeni bulaşıcı hastalıklar doğarken (emerging diseases) bir yandan da unutulmuş bulaşıcı hastalıklar yeniden görülmektedir (re-emerging diseases). Bunların sayıları son 30-35 yılda 100'e yaklaşmıştır. Sarı humma (Yellow fever) bu koşullarda son yıllarda tehlikeli bir artış eğilimi içindedir. Kırım Kongo Kanamlı Ateşi, falsiparum sıtması.. ürkütücü sağlık sorunu kaynaklarıdır. Küçük bir ısırık; bir bit, kene, pire, sivrisinek, çeçe sineği.. büyük sağlık tehditleri doğurmaktadır. DSÖ, çevresel kökenli bu ciddi ve tırmanan sağlık tehdidinin tehlikeli boyutlarına küresel toplumun dikkatini çekmek ve önlemler alınmasını sağlamak için bu yıl, 7 Nisan 2014'ten 7 Nisan 2015'e dek 1 yıl boyunca temel sağlık sorunu olarak değinegeldiğimiz tematik alanı öne çıkarmıştır.

Soru 05 : Dünya açlık verileriyle ilişkili olarak hangi seçenek **YANLIŞ** tir ?

- DSÖ / FAO / WFP verilerine göre açlık rakamları giderek büyümektedir.
- Son verilerle Küresel ölçekte "aç" insanların oranı dünya nüfusunun 1/7'sidir.
- Son verilerle her 5 ölümden 1'i AÇLIK yüzündendir.
- MDG'ye göre (Millenium Developmental Goals) 2015'te küresel açlık sorunu çözülmüş olacaktır.
- DSÖ / FAO / WFP; Küresel AÇLIK sorunu karşısında "Gıda Güvencesi" çağrısı yapmaktadır.

Soru 06 : Aşağıdaki ölçütlerin bildiğiniz rakamsal verilerini karşlarına yazınız. (2013 yılı sonu)

Merkezi yönetim bütçesi : 436 milyar	TL	Dış ticaret açığı : 100 milyar	\$
Cari açık : 65 milyar	\$	Toplam dış borç : 380 milyar	\$
Toplam Ulusal Gelir (GSMH) 820 milyar	\$	Kişi başına ulusal gelir 10 400	\$

Toplam Ulusal Gelir (GSMH) dünya sıralaması ?? (Kaçınıcıyız??) 16-17

Kişi başına ulusal gelir dünya sıralaması ?? (Kaçınıcıyız??) 59-60

Genel olarak sağlıkta dünya sıralamasında yerimiz ?? (Kaçınıcıyız??) 90+ HDI'da kaçınıcıyız ? 92

Türkiye'nin ulusal gelirinden sağlığa ayırdığı pay % kaçtır ? %6+...

Türkiye'de kişi başına yıllık sağlık gideri ne kadardır ? 600+ \$

Soru 07 : Sosyal güvenlik sistemimiz hakkında hangi seçenek doğrudur ?

- Türkiye'de isteğe bağlı sağlık sigortacılığı politikası benimsenmiştir. (GSS zorunudur)
- Ödeme gücü olmayanlara Devlet Yeşil Kart vermektedir. (Yeşil Kart kaldırılmıştır..)
- SGK "istisnai sağlık hizmeti" tanımlayarak sigortalılarına bu hizmetleri ek ücret karşılığı veremez. (Veriyor)
- SGK, "Özel sağlık sigortası da olan genel sağlık sigortalımız" tanımı yapmaktadır.
- SGK'nın prim = ek vergi yükümlüsü saymadığı yoksulluk eşiği, her yıl en düşük memur aylığıdır. (Brüt asgari ücretin 1/3'üdür)

Soru 08 : Aşağıdaki önerme hakkında doğru olan hangi seçenektir ?

" Herkesin, kendisi ve ailesinin Sağlık ve gönenc içinde beslenme, giyim, konut ve Tıbbi Bakım hakkı vardır. "

- Anayasamızın herkese sosyal güvenlik hakkı tanıyan maddesinin içeriğidir (Md. 60)
- Anayasamızın Devleti herkese sağlık hizmeti vermekle yükümleyen 56. maddesinin yaklaşık içeriğidir
- İHEB'in (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi) 25. maddesi hükmüdür. (Bunu da bilmeyenler var!)
- AİHS (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi) kuralıdır.

e. BM (Birleşmiş Milletler) ve DSÖ Anayasaları temel kurallarındandır.

Soru 09 : Boşlukları doldurur musunuz??

Kapitalizmin yeni dini : **Neo-liberalizm**

Kapitalizmin yeni tanrısı : **Dolar**

İHEB'in kabul tarihi : **10 Aralık 1948**

DSÖ kuruluş tarihi **7 Nisan 1947**

".. Bugün ' Küreselleşme' yürümüyor; hele yoksullar için, hiç yürümüyor; çevreciler için hiç yürümüyor;

Dünya ekonomisinin istikrarı açısından, hiç yürümüyor." sözünün sahibi : **Prof. Joseph STIGLITZ**

TNSA 2008 verisine göre Türkiye'de toplam doğurganlık hızı : **2,23!**

DİKKAT : % ya da %o değil, çocuk sayısıdır.. Doğurganlık dönemi bittiğinde kaç çocuk sahibi olacağı kestirimidir.

TÜİK 2013 sonu verisi ile Türkiye nüfusu : **76,7 m (8 milyon yazan bile var, utandık! Bir insan ülkesinin nüfusunu bilmez mi? 2. Sınıfta 2 saat Demografi dersi de yapmıştık ayrıca..)**

TÜİK 2013 sonu verisi ile Türkiye nüfus artış hızı : **%1,45. Bu kbeonuda çok anormal, hiç düşünmeden verilen yanıtlar var.. Örn. % 13.. Bu ne demektir? Her yıl % 13 nüfus büyümesi dünyada görülmuş şey değil.. Bu beşm 75 kg değil de 750 kg olmam kadar anormal. Doğrusu bunun 1/10'u dolayındadır.. %1,3'tür veye BİNDE(%o) 13'tür.. Sınıfta özellikle üzerinde durmuştuk..**

2013 başı aylık net asgari ücret (bekâr yetişkinler için) : **845 TL (1 Temmuz'da 46 TL zam alarak 891 TL oldu.)**

Soru 10 : BBC'nin Dünya Felaketler Raporu'nda **SAYMADIĞI** hangi seçenektir??

a. Aşırı nüfus artışı b. Yükselen gıda fiyatları c. İsraf d. Dağıtım sorunları e. **Yoksulluk**

Soru 11 : Adam Smith'in "Milletlerin Refahı" adlı ünlü klasik kitabında SAĞLIK ile ilgili değerlendirmesi neydi? Tam olarak yazınız (1 satırlık tek bir tümce..) :

⚡ Sağlık hizmetleri piyasaya bırakılmayacak denli KRİTİK, önemli hizmetlerdir.

Soru 12 : KüreselleşTİRme jargonunda (dilinde) insanlara Retorik tuzak kuran aşağıdaki kavramların gerçek anlamlarını karşlarına kısaca yazınız (OKUNAKLI yazınız..)

- **Doğrudan yatırım :** **Yabancı sermayenin kamusal varlıkları, özellikle çıkarılan ekonomik kriz dönemlerinde talan fiyatına haraç-mezat satın almasıdır.**

- **Reform :** **"Yeniden biçimlendirme" retorik tuzağı arkasında başkalaştırarak küresel piyasaya eklemelemedir.**

- **De-regülasyon :** **Ülkenin yasal düzenlemelerini (regülasyon) kaldırarak kuralsız (de-regüle) piyasa yaratmadır.**

- **Ticaretin serbestleştirilmesi :** **Özellikle dış ticaret rejiminde kısıtları, gümrük vergilerini kaldırarak sözde, ticareti daha serbest – liberal kılma adına gelişmekte olan ülkelerin rekabet güçlerinin yetersizliğine dayanarak Pazar kılma, tüketime zorlayarak mal-hizmet satımı ile borçlandırmadır, dış ticaret açığı ve cari açığa sokmadır.**

- **Yapısal uyum programı :** **Yalnızca işleyiş ve örgütlenme ile yetinmeyip ülkenin yapısal olarak da başkalaştırılması ve istenen modele – kurguya sokularak küresel piyasalara bağımlı kılınmasıdır; ülkenin deyim yerinde ise genlerinin değiştirilmesi, GDÜ (Genetiği Değiştirilmiş Ülke) kılınmasıdır. (Structural Adjustment Programme – SAP)**

Soru 13 : 2003'te İstanbul'da yapılan Uluslararası Felsefe Kongresi'nin sonuç bildirgesinde "Küreselleşme" hakkında nasıl bir değerlendirme yer aldı? Anlam yüklü tek bir tümce...

⚡ Küreselleşme, binlerce yıllık uygarlık birikiminin en büyük tehdididir.

SINAV BİTMİŞTİR.. 4. SINIFTA GÖRÜŞMEK ÜZERE İYİ TATİLLER DİLERİZ..